

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor/ka DP: Martina Ondrouchová

Termín SZZ: červen 2015

Název DP: Kompetence začínajících učitelů 1. stupeň ZŠ individualizovat výuku

Datum posudku: 3.4.2015

Vedoucího práce	Oponentský
Posuzovatel:	Posuzovatel: PhDr. Jan Voda, Ph.D.

A. Požadované náležitosti diplomové práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl	Formulace obsahově funkční, formulačně zřetelná.	Nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Chybí.
2. Závěr	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Chybí.
3. Odkazy a citace	Vše dokumentováno, zřejmě oddělení převzatého a vlastního.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím, apod.	Nevyhovuje.
4. Formální náležitosti (anotace, klíčová slova, angl.název, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje zcela.
5. Jazyková úroveň	Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky (doplnit příklady): Chyba v anglickém názvu, dílčí překlepy („Cílem výzkume je...“ – s. 47), gramatické chyby („Dotazování učitelé byly seznámeni... - s. 50), neobratné formulace („Předposlední kapitola zabředá... - s. 8)	Nevyhovuje zcela.

B. Kvalita diplomové práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje

Teoretická úroveň, resp.část

Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení	A	B	C	N
Logická struktura výkladu	A	B	C	N
Argumentace soudů je obsažena a je funkční	A	B	C	N
Funkční provázanost teoretické a praktické části	A	B	C	N
Odborná literatura: množství a kvalita zdrojů včetně zahraničních, aktuálnost.	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

Empirická úroveň, resp. část

Vymezení úkolů (cílů)	A	B	C	N
Charakteristika výzkumného šetření (metodologický základ) a/nebo zdůvodnění empirických postupů	A	B	C	N
Dokumentace výzkumu (čas, místo, postup) nebo praktických činností	A	B	C	N
Interpretační nebo reflektivní úroveň empirických údajů	A	B	C	N
Autorský přínos	A	B	C	N

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/ autorce DP:

Vyjádření k celku DP a jejímu přínosu:

Diplomová práce Martiny Ondrouchové je zaměřena k aktuálnímu a mimořádně náročnému pedagogickému problému – k individualizaci ve výuce na 1. stupni. Autorka sama vnímá dovednost individuálního přístupu k žákům za prubířský kámen učitelovy profesionality a předjímá jejich nedostatečnou připravenost, zejména pokud se týká začínajících učitelů s praxí do 3 let.

Diplomantka si stanovila řadu mimořádně ambiciózních a komplexních cílů. Na jedné straně aspiruje zhodnotit kvalitu učitelské přípravy na PedF ve vztahu k individualizaci výuky (abstrakt), sumarizovat požadavky na kvalitu učitelů (s. 7; předpokládám, že opět s důrazem na problematiku individualizace) a v rámci vlastního výzkumného šetření „zjistit a představit, jak jsou absolventi primární pedagogiky PedF UK v Praze /schopni, ochotni? – pozn. J.V./ aplikovat své znalosti (zaměřené na individualizaci) v praxi.“ (s. 8) V této souvislosti klade autorka řadu výzkumných otázek, „zda jsou tyto jejich vědomosti dostačující a mají dobrý základ pro jejich využití v praxi“, „jak oni sami zvládají individualizovanou výuku? Aplikují ji vůbec ve své praxi? A pokud ano, tak jakým způsobem. Cílem bylo také zjistit, jak jsou samotní absolventi schopni si nedostatečné informace vyhledat a jak se v tomto směru dále vzdělávat.“ (s. 8) Už z tohoto výčtu je patrné, že si diplomantka „ukousla příliš velké sousto“. Při takovém množství autorských úkolů a výzkumných záměrů je zřejmé, že text jde pouze po povrchu věcí, aniž by autorka pronikla k podstatě problémů a nazřela celou šíři jejich kontextu. Z tohoto pohledu diplomová práce svůj účel podle mého soudu a v rozporu s očekáváním autorky („Doufám, že práce bude přínosná nejen pro učitele, ale také pro

fakultu samotnou.“ – s. 59) nesplnila a její jediný skutečný přínos vidím ve shodě s autorkou v rozvoji poznatků diplomantky samotné („*Sama za sebe mohu říci, že mě práce určitě obohatila jak v teoretické rovině, tak i praktické. Setkala jsem se s učiteli, kteří právě prožívají start své kariéry. Podělili se o své zkušenosti, vědomosti, názory, názory a postřehy.* – s. 60).

Vyjádření k dílčím nebo specifickým záležitostem DP:

Teoretická část postrádá hlubší provázanost a logiku. Je roztříštěná do řady dílčích kapitol, které dohromady nevytvářejí smysluplný celek. Autorka se v rychlém sledu zabývá kvalitou učitele, Rámcem profesních kvalit studenta učitelství na PedF UK, vymezením začínajícího učitele a jeho problémů, transformací přípravného vzdělávání učitelů a dále se věnuje osobnosti učitele (tato pasáž textu má výrazný charakter mechanických výpisků). Výše uvedené koncepty však představují různé roviny, které jsou jednak problémem samy o sobě, jednak nejsou dostatečně syntetizovány v solidní teoretický fundament pro vlastní výzkum. Dovolím si to ilustrovat na příkladu kapitoly 5, kde se autorka v prvním odstavci odvolává bez jakéhokoli dalšího zdůvodnění díla Ellen Keyové z roku 1900, a následuje komentář k Rámcovému vzdělávacímu programu z roku 2007. Toto jsou naprosto odlišné koncepty usazené v absolutně jiných situačních kontextech. Na jiném místě (s. 37) nás „*letem světem*“ autorka přivádí do staré Sparty a hned navazuje citátem Kasíková a Valenta, 1994. Obdobně exkurz do organizace škol podle Daltonského plánu či Winnetské soustavy (s. 42 – 45) působí vytrženě z kontextu, povrchně a bez jakékoli vazby na výzkumnou část. Stejně tak zmínka o programovaném vyučování (s. 41)

Tvrzení, že právě J. A. Komenský byl „*prvním průkopníkem individualizace ve výuce*“ (s. 38) je hrubou dezinterpretací autorky. Diplomantka zde pravděpodobně má na mysli Komenského princip individualizace, nutné je avšak vzít do úvahy celý systém Komenského, který rozpracoval vyučování hromadné, frontální, v němž se najednou vzdělávalo až 160 žáků.

Musím nesouhlasit s tvrzením diplomantky, že „*Teoretická část potvrdila, že individualizace je v našem školství tématem aktuálním a má pozitivní vliv na široký rozvoj jednotlivých žáků.*“ (s. 45) Obávám se, že v tomto smyslu argumenty v práci spíše absentují.

K výzkumné části: Autorka si nejdříve na třech místech textu stěžuje, že „*realizovat výzkum na téma individualizace je úkol nelehký.*“ (s. 46) A opravdu mi nezbývá než konstatovat, že se s tímto úkolem vypořádala nedostatečně. Předně si diplomantka stanovila 7 výzkumných otázek, což je mnoho, a navíc vágně formulovaných (co lze např. rozumět pod pojmem „*dostatečné povědomí*“ - s. 47?). Lze ocenit, že autorka zmiňuje předvýzkum (bez dalších podrobností, jak tento ovlivnil vlastní výzkum), že pozorovala všech 8 zkoumaných učitelů ve výuce (neposkytuje však žádné informace, např. ve formě analýzy terénních zápisů), a že na relativně velké ploše popisuje metodologii výzkumu. Naneštěstí musím poukázat, že sporné je už samo určení výzkumné metody. Autorka uvádí na s. 47, že použila nestrukturovaný rozhovor, avšak příloha č. 1 je nazvána: „*struktura rozhovoru*“.

S velikou úzkostí jsem při četbě sledoval, jak se dokument blíží ke svému konci, a autorka ještě nezačala s představením výzkumných dat a jejich analýzou. Na to si ponechala prostor od strany 53 do strany 57. Sedm výzkumných otázek je tak „*zodpovězeno šmahem*“, bez hlubší analýzy a argumentace a výsledky jsou spíše plytké. Takto zpracovaný výzkum je nedostatečný, závěry jsou sporné a nekorespondují s předsevzatými cíli.

Náměty k diskusi při obhajobě DP:

Na s. 24 uvádíte: „V současné době je koncepce studia učitelství 1. stupně ZŠ hodnocená jako kvalitní a stálená. Absolventi jsou ve skrze dobře připravováni pro svůj profesní start.“
Můžete prosím uvést nějaké podpůrné argumenty na obhajobu tohoto svého tvrzení?

Stojíte si za svým výrokem „V případě, že budeme respektovat /.../ individuální zvláštnosti žáků, docílíme individualizace.“ – s. 40? Pokuste se o jeho obhajobu.

Uveďte, jaké poznatky jste výtěžila z pozorování výuky učitelů a jak toto pozorování probíhalo.

Doporučuji k obhajobě:

NE

Návrh hodnocení:

výborně	velmi dobře	dobře	nevyhovuje
---------	-------------	-------	------------

Podpis:

PhDr. Jan Voda, Ph.D.

